

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Національної академії сухопутних
військ імені гетьмана Петра Сагайдачного



Роман КАЧУР

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
КВЯТКОВСЬКОГО Романа Володимировича

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Особливості інформаційного протиборства в період Другої карабаської війни (2016-2023 рр.)

Тема дисертації затверджена вченою радою Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного від "27" жовтня 2022 року, протокол №4.

Зміни до теми затверджено вченою радою Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного від "21" жовтня 2025 року, протокол №5.

Витяг

з протоколу №14 засідання кафедри історії інституту психологічної підтримки персоналу від "18" березня 2026 року.

Присутні на засіданні 30 чол., у тому числі докторів наук 4 та кандидатів наук (докторів філософії) – 12, з них за спеціальністю поданої на розгляд дисертації 3 доктори наук, 11 кандидатів наук (докторів філософії).

Слухали:

Доповідь ад'юнкта (здобувача) КВЯТКОВСЬКОГО Р.В

(прізвище, ініціали)

про результати виконання дисертаційної роботи "Особливості інформаційного протиборства в період Другої карабаської війни (2016-2023 рр.)"

(тема дисертації)

подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 032.

(шифр)

В обговоренні дисертації брали участь:

1. Доктор наук з державного управління А.О. КАЛЯЄВ;
2. Доктор філософії А.І. СОРОКІВСЬКА-ОБІХОД;
3. Доктор філософії А.О.КМІН;
4. Кандидат історичних наук Л.П. КРИВИЗЮК;
5. Кандидат історичних наук О.Л.ГАПЕЄВА;
6. Кандидат історичних наук Л.В. СКОРИЧ;
7. Кандидат педагогічних наук О.М. ВОЗНЮК;
8. Кандидат історичних наук Н.П. КРАВЕЦЬ;
9. Кандидат історичних наук Н.М. МАРЦІНКО.

Серед виступаючих дали позитивний відгук про дисертацію 9 осіб, негативних відгуків не було.

За результатом презентації матеріалів доповіді, експертизи дисертації та аналізу повноти публікацій основних наукових результатів
Р.В. КВЯТКОВСЬКОГО

ВИЗНАЧЕНО:

1. Дисертація подана на здобуття ступеня доктора філософії за своїм оформленням та структурою відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. "Про затвердження вимог до оформлення дисертації" (зі змінами), за обсягом відповідає вимогам Освітньо-наукової програми 032 "Історія та археологія", а за змістом відповідає спеціальності 032 "Історія і археологія".

2. Наукове завдання визначено відповідно до:

Концепції воєнної історії України;

основних положень Доктрини з воєнно-історичної роботи у Збройних Силах України;

основних напрямів наукових досліджень закріплених за Національною академією сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного наказом Міністерства оборони України від 15.02.2019 № 65 – "Про розподіл основних напрямків наукових досліджень між науковими установами, вищими військовими навчальними закладами, військовими навчальними підрозділами закладів вищої освіти Міністерства оборони України та Збройних Сил України";

єдиного переліку (каталогу) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових Сил оборони затвердженого міністром оборони України від 31.12.2021 року (спроможність FDR – 1.6.2);

плану воєнно-історичної роботи у Збройних Силах України;

плану наукової та науково-технічної діяльності Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного;

напрямку наукової та науково-технічної діяльності кафедри історії Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного "Розвиток теоретичних основ воєнно-історичної науки".

3. Метою дисертаційного дослідження було розкриття особливостей інформаційного протиборства в період Другої карабаської війни шляхом реконструкції структури, змісту та динаміки інформаційно-психологічних дій сторін на всіх етапах конфлікту, а також формулювання практичних рекомендацій щодо використання цього досвіду в діяльності українських структур сектору безпеки й оборони.

Для досягнення поставленої мети у дисертації було розв'язано наукове завдання, що полягало в комплексному аналізі та цілісній реконструкції інформаційного протиборства сторін Другої карабаської війни (2016–2023 рр.), розробленні авторської внутрішньої періодизації цього протиборства за трьома етапами, ідентифікації основних суб'єктів, каналів і наративів, визначенні

інструментів і механік впливу, операціоналізації індикаторів ефектів для різних цільових аудиторій та формулюванні на цій основі практичних рекомендацій для українських інституцій, залучених до здійснення заходів інформаційного протиборства, некінетичного впливу та протидії.

Хронологічні межі дослідження зумовлені предметом наукового пошуку й охоплюють період з 2016 по 2023 рр.

Вибір нижньої межі обумовлений тим, що квітень 2016 р., після завершення Чотириденної війни, став початком нового етапу ескалації вірмено-азербайджанського конфлікту, який супроводжувався інтенсифікацією підготовки сторін не лише до можливого збройного зіткнення, а й до масштабного інформаційного протиборства. Саме від цього часу простежується системне розгортання інформаційно-психологічних заходів, що згодом набули особливої інтенсивності в період активної фази Другої карабаської війни.

Верхня межа – грудень 2023 р. – пов'язана з фактичним завершенням збройного протистояння, ліквідацією самопроголошеної "Нагірно-Карабаської Республіки" та повною реінтеграцією регіону, що дало змогу охопити не лише підготовчий і бойовий етапи, а й постконфліктний період врегулювання, у межах якого інформаційне протиборство зберігало важливе значення.

Дослідження здійснено в рамках науково-дослідної роботи – шифр "Суспільство" (№ держресстрації 0123U102207) Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного; автор одноосібно підготував розділ "Дослідження змісту та форм інформаційної підтримки бойових дій армій Вірменії та Азербайджану в ході війн у Карабасі", що безпосередньо корелює з предметом дисертації – дослідженням інформаційного протиборства у 2016–2023 рр.

4. Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Усі наукові результати, положення, висновки та рекомендації, сформульовані автором, є його власним науковим доробком.

За темою дисертації опубліковано 15 наукових праць: у 1 монографії (одноосібний розділ), у 4 наукових статтях (у фахових виданнях України категорії "Б"), у 1 науковій статті, яка додатково відображає результати дослідження, а також у 9 матеріалах науково-практичних конференцій і семінарів.

Внесок здобувача в одноосібних наукових працях – 100% (видання які включені до категорії "Б"), опублікованих у співавторстві, від загального змісту становить – від 50 % (матеріали науково-практичних конференцій і семінарів).

5. Ступінь достовірності та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

У результаті проведення дослідження у повному обсязі достовірно та науково обґрунтовано виконано наступні завдання:

- проаналізовано історіографію, охарактеризовано джерельну базу та визначено методологію й напрями дослідження. Встановлено фрагментарність висвітлення інформаційного виміру Другої карабаської війни в наявній літературі. Доведено, що сформована джерельна база є репрезентативною, а використання

комплексу загальнонаукових і спеціально-історичних методів забезпечило належне розкриття теми та реалізацію поставлених завдань;

- з'ясовано передумови конфлікту та проаналізовано підготовку сторін до активних бойових дій Другої карабаської війни. Встановлено, що у 2016–2020 рр. сторони послідовно нарощували військові, технологічні й організаційні спроможності, а зміна балансу сил, підтримка Азербайджану з боку Туреччини та криза попереднього статус-кво створили умови для переходу конфлікту в активну фазу;

- досліджено інформаційне протиборство на підготовчому етапі Другої війни у Карабаху (квітень 2016 – вересень 2020 рр.): інструменти, канали, наративи / контрнативи та адресацію цільових аудиторій. Встановлено, що на цьому етапі інформаційне протиборство мало характер тривалого гібридного процесу, який поєднував офіційні комунікації, медійну активність, діяльність діаспор і цифрові кампанії. Основними рамковими наративами виступали "звільнення окупованих територій" та "екзистенційна оборона";

- проаналізовано позиції та реакції міжнародної спільноти щодо ескалації конфлікту на підготовчому етапі Другої карабаської війни (2016–2020 рр.). Встановлено, що міжнародні учасники врегулювання діяли переважно в межах процедурного посередництва, зберігаючи правову рамку конфлікту, але не усуваючи його структурних причин. Показано, що міжнародна реакція не запобігла переходу до нової масштабної ескалації;

- хронологізовано етап активних бойових дій Другої карабаської війни (вересень–листопад 2020 р.), виокремлено його внутрішні фази та прив'язано їх до ключових подій і воєнно-політичних рішень. Цей етап війни розглянуто як послідовність взаємопов'язаних фаз, для кожної з яких визначено часові межі, основні бойові події та рішення воєнно-політичного керівництва;

- досліджено інформаційне протиборство на етапі активних бойових дій Другої війни у Карабаху: інструменти й канали, синхронізацію з бойовими діями, еволюцію наративів і роботу з різними цільовими аудиторіями. Доведено, що інформаційний компонент був безпосередньо інтегрований у перебіг бойових дій, а азербайджанська сторона досягла переваги завдяки централізованій, ритмічній та візуально доказовій комунікації, тоді як вірменська сторона поступово перейшла до реактивної моделі;

- розглянуто міжнародну реакцію та медійні інтерпретації війни й її результатів на постконфліктному етапі Другої карабаської війни (національні / міжнародні ЗМІ, цифрові платформи, культурно-інформаційні продукти). Встановлено, що після завершення активної фази міжнародний і медійний дискурс змістився до правових, гуманітарних, безпекових і термінологічних аспектів, а медіа й цифрові платформи стали простором конкуренції за інтерпретацію наслідків війни;

- оцінено здобутки та втрати сторін за підсумками Другої карабаської війни, проаналізовано особливості постконфліктного врегулювання та реінтеграції (грудень 2020 – грудень 2023 рр.). Встановлено, що Азербайджан досяг стратегічної мети відновлення контролю над територіями, тоді як Вірменія зазнала військово-політичної поразки. Показано, що постконфліктне врегулювання супроводжувалося інтенсивною дипломатичною, правовою та інформаційною боротьбою;

- узагальнено специфіку інформаційного протиборства на постконфліктному етапі Другої війни у Карабаху та простежено його трансформацію порівняно з попередніми етапами. Встановлено, що інформаційне протиборство трансформувалося від демонстрації воєнної спроможності до легітимації нової політико-правової реальності, боротьби за термінологію, статусні інтерпретації та міжнародне сприйняття процесів реінтеграції;

- сформульовано практичні рекомендації щодо врахування досвіду інформаційного протиборства в період Другої карабаської війни в роботі українських структур сектору безпеки та оборони України. Обґрунтовано необхідність розгляду інформаційної складової як інтегрованої частини оперативного задуму, розбудови міжвідомчої координації стратегічних комунікацій, стандартизації доказових матеріалів, скорочення циклу "подія – підтвердження – повідомлення" та посилення підготовки кадрів із урахуванням цього досвіду.

Що у сукупності дозволило досягти поставленої перед дисертантом мети. Усі отримані наукові результати, здобуті в ході вирішення поставлених завдань, повною мірою відображені у висновках до розділів та загальних висновках дисертації.

6. Ступінь новизни одержаних результатів. В результаті виконання дослідження:

Уперше:

- запропоновано цілісну внутрішню періодизацію Другої карабаської війни (2016–2023 рр.) за трьома етапами: підготовчий етап (квітень 2016 – вересень 2020 рр.), етап активних бойових дій (вересень–листопад 2020 р.), постконфліктний етап і реінтеграція (грудень 2020 – грудень 2023 рр.) із прив'язкою інформаційно-психологічних дій до темпу операцій, дипломатичних рішень і змін міжнародних позицій;

- здійснено реконструкцію інформаційного протиборства на всіх етапах конфлікту – показано еволюцію наративів, каналів і цільових аудиторій та зіставлено не кінетичні інструменти впливу із застосуванням високоточної зброї, безпілотних літальних апаратів й мережево-центричними підходами та темпоритмом боїв;

- уведено модель синхронізації інформаційно-психологічних дій з операційним темпом і сформовано індикативну рамку вимірювання ефектів, яка поєднує когнітивні, емоційні та поведінкові індикатори з медійними метриками та враховує міжплатформну динаміку і специфіку цільових аудиторій;

- окреслено термінологічно-топонімічний вимір інформаційного протиборства (політика назв, стандартизація, десакралізація спірних топонімів) як самостійну лінію боротьби за легітимність;

розроблено практичні рекомендації для українських структур, залучених до проведення заходів інформаційного протиборства, із фокусом на синхронізацію повідомлень із операційним темпом, доказовість комунікацій і керованість наративів.

Удосконалено:

- теоретико-методологічну рамку інформаційного протиборства як ядра гібридної війни. Поєднано формування порядку денного і фреймінгу з

системою когнітивно-поведінкових індикаторів та мережево-центричним розумінням поширення впливів;

- інструментарій аналізу цифрових корпусів. Поєднано контент-, наратив- і семіотичний аналізи для офіційних ресурсів, соцмереж і месенджерів, уточнено процедури відбору, верифікації та порівняння з урахуванням алгоритмічних упереджень платформ;

- підходи до взаємодії кінетичних і не кінетичних засобів. Синхронізовано темп бойових дій із централізованими комунікаціями;

- стандарти термінології й топоніміки. Уточнено правила застосування офіційних азербайджанських топонімів у сучасному адміністративному контексті як інструмент протидії маніпуляціям і посилення легітимності.

Нового рівня дослідження набули проблеми:

- формування набору інструментів і каналів впливу: мобілізаційні/деморалізаційні меседжі, символічні ресурси й роль платформенної екосистеми (соцмережі, месенджери, ретранслятори) як механізму швидкого поширення наративів і впливу на довіру до джерел;

- механіка інформаційного домінування: "вікна можливостей", що відкриваються поєднанням візуальних доказів, централізованих комюніке та темпоритму операцій, із впливом на сприйняття подій у реальному часі;

- процеси легітимації та конкуренції наративів: інституціалізація "термінологічних війн", взаємодія меморіальної політики й публічної дипломатії, вплив гуманітарно-правових дискурсів (МГП, гуманітарний доступ, статус полонених) на зовнішньополітичні рішення;

- роль третіх сторін (передусім РФ і Туреччини) у формуванні постконфліктного інформаційного середовища та їхній вплив на баланс легітимності через державні, медійні й експертні канали.

Структуру та обсяг дисертації визначено з урахуванням мети й завдань дослідження. Загальний обсяг дисертації становить 330 аркушів, із них основний текст викладено на 207 аркушах. Список використаних джерел налічує 758 найменувань і займає 92 аркуші; він охоплює широкий спектр матеріалів – від офіційних документів і наукових досліджень до масиву цифрових даних сучасного інформаційного простору. Додатки викладено на 9 аркушах.

Дисертаційна робота складається з титульного аркуша, анотації, змісту, переліку умовних скорочень, вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Розділ 1. Історіографія, джерельна база та методологія дослідження (проаналізовано стан наукової розробленості проблеми, систематизовано історіографію та джерельну базу, розкрито методологічні засади й окреслено понятійний апарат дослідження. Виокремлено основні групи праць з історії карабаського конфлікту, гібридних війн, інформаційного протиборства, інформаційних і психологічних операцій. Показано, що більшість досліджень зосереджується переважно на військовому аспекті кампанії 2020 р. або політичних питаннях врегулювання, тоді як інформаційний компонент залишається периферійним. Здійснено класифікацію джерел за типами та обґрунтовано поєднання традиційних методів військової історії з аналізом цифрового контенту).

Розділ 2. Підготовчий етап Другої карабаської війни (квітень 2016 – серпень 2020 рр.) (з'ясовано політичні, військово-стратегічні, правові й гуманітарні передумови ескалації та еволюцію підходів сторін до статусу Карабаху й безпеки прилеглих територій. Досліджено формування інформаційних стратегій Азербайджану й Вірменії, зокрема використання історичної пам'яті, апеляції до міжнародного права, експлуатацію тем "геноциду" й "національної безпеки", розвиток культурно-інформаційних продуктів для мобілізації та міжнародної легітимації. Проаналізовано нарощування інституційних і технологічних спроможностей у сфері інформаційно-психологічних дій, модернізацію офіційних каналів комунікації, створення спеціалізованих підрозділів і перехід до екосистеми соціальних мереж і месенджерів. Розглянуто погляди міжнародної спільноти на ризики відновлення масштабних бойових дій та висвітлення конфлікту в медіа провідних держав і міжнародних організацій).

Розділ 3. Активна фаза Другої карабаської війни (вересень – листопад 2020 р.) (подано структурно-хронологічний огляд основних операцій і ключових подій та показано їхній взаємозв'язок з інформаційними кампаніями сторін. Розкрито застосування високоточних озброєнь, безпілотних літальних апаратів і мережево-центричних підходів у поєднанні з інтегрованими медійними стратегіями. Виявлено скорочення циклу "подія – підтвердження – повідомлення" завдяки поєднанню візуальних доказів, офіційних комюніке та концепції "єдиного інформаційного голосу". Проаналізовано таргетування аудиторій – від населення й військових до міжнародної дипломатії, медіа, експертних кіл і діаспор. Простежено роль Туреччини, Російської Федерації та інших зовнішніх сил у формуванні й просуванні наративів про перебіг і результати війни).

Розділ 4. Постконфліктний етап, реінтеграція та завершення протистояння (грудень 2020 – грудень 2023 рр.) (досліджено процеси реінтеграції звільнених територій, трансформації політичних режимів і зміни регіонального балансу сил. Проаналізовано використання інформаційного простору для легітимації нової реальності, конструювання образу "остаточної перемоги" або "національної травми" та впливу на міжнародну думку щодо статусу Карабаху. Розглянуто інформаційні кампанії навколо Лачинського коридору, гуманітарної ситуації, проблем біженців і внутрішньо переміщених осіб, а також подій вересня 2023 р., пов'язаних із роззброєнням вірменських формувань і ліквідацією квазіутворення на території Карабаського економічного району. Проаналізовано медійні інтерпретації Другої карабаської війни та її наслідків в азербайджанському, вірменському, російському та західному інформаційних просторах, зокрема боротьбу за термінологію, топонімію й правові формули опису конфлікту).

7. Практичне значення дослідження полягає у можливості їх використання в системі військово-професійної освіти та підготовки кадрів сектору безпеки й оборони України. Матеріали дисертації можуть бути впроваджені у навчальні курси з воєнної історії, історії збройних конфліктів, національної безпеки, стратегічних комунікацій та інформаційно-психологічних дій, а також у програми підготовки офіцерів морально-психологічного забезпечення, сил

спеціальних операцій і підрозділів інформаційної та кібербезпеки. Розроблені підходи та висновки можуть застосовуватися під час удосконалення доктринальних документів і концепцій інформаційної безпеки, у роботі органів військового управління, урядових комунікацій та дипломатичної служби в умовах гібридних загроз, пропаганди й дезінформації. Особливу увагу приділено рекомендаціям щодо підвищення оперативності та доказовості комунікацій, оптимізації міжвідомчої взаємодії, роботи з візуальними доказами й формування сталих наративів у міжнародному інформаційному просторі.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в навчальний процес Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного під час викладання навчальних дисциплін "Історія війн та воєнного мистецтва" (акт від 27 жовтня 2025 р.) та "Розвиток армій та військової справи у XX – на початку XXI ст." (акт від 27 листопада 2025 р.), а також Українського католицького університету під час викладання навчальної дисципліни "Історія та теорія сучасних воєн" (акт від 03 жовтня 2025 р.). Результати дослідження також впроваджено у практичну діяльність підрозділів Збройних Сил України (акт від 12 листопада 2025 р.), де їх використано для аналізу інформаційних операцій противника та розроблення власних комунікаційних рішень.

8. Основні положення та висновки проведеного дослідження висвітлені у п'ятнадцяти наукових публікаціях:

Розділи в колективних монографіях:

1. Квятковський Р. В. (2025). Міжнародна реакція на загострення конфліктів на пострадянському просторі: кейс Карабаху 2020. Інтеграція гуманітарних знань у соціальний розвиток: теорія та практика : кол. моногр. Харків: СГ НТМ "Новий курс", 2025. С. 141–156. (розкриває підрозділ 3 розділу 2).

Статті в наукових фахових виданнях України категорії «Б»:

2. Квятковський Р. В. (2023). Протиборство в інформаційному просторі Азербайджану та Вірменії в період Другої війни у Нагірному Карабаху. *Військово-науковий вісник*. Львів, 2023. Вип. 39. С. 137–153. (розкриває підрозділ 2 розділу 3).

3. Квятковський Р. В. (2024). Медійне відображення Другої Карабаської війни в засобах масової інформації Російської Федерації та Турецької Республіки. *Актуальні питання у сучасній науці*. Київ, 2024. Вип. 5 (23). С. 1114–1127. (розкриває підрозділ 3 розділу 4).

4. Квятковський, Р. В. (2024). Особливості висвітлення Другої Карабаської війни (2020 р.) у західних медіа як джерело подальшого воєнно-історичного дослідження. *Воєнно-історичний вісник Національного університету оборони України*. Київ, 2024. Вип. 2 (52). С. 91–99. (розкриває підрозділ 3 розділу 4).

5. Квятковський Р. В. (2025). Гібридна війна у Карабасі: вплив інформаційного простору, дезінформації і пропаганди в Другій Карабаській війні. *Новітня доба*. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2025. Вип. 13. С. 224–235. (розкриває підрозділ 2 розділу 2 та підрозділ 2 розділу 3).

Статті, які додатково відображають результати дослідження:

6. Квятковський Р. В. (2024). Карабаський конфлікт: погляди світової спільноти щодо загострення конфлікту у 2020 році. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. Одеса, 2024. Вип. 40. С. 104–107. (розкриває підрозділ 3 розділу 2).

Наукові публікації, які засвідчують апробацію результатів дисертації:

7. Чмихало Г. Г., Квятковський Р. В. (2021). Конфлікт в Нагірному Карабаху: від витоків до сучасності. *International scientific innovations in human life. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference (September 22–24, 2021)*. Manchester : Cognum Publishing House, 2021. P. 313–323. (розкриває підрозділ 1 розділу 2).

8. Чмихало Г. Г., Квятковський Р. В. (2021). Інформаційний супровід бойових дій в Нагірному Карабаху. *Modern directions of scientific research development : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (28–30 вересня 2021 р.)*. Чикаго, 2021. С. 52–59. (розкриває підрозділ 3 розділу 3).

9. Чмихало Г. Г., Квятковський Р. В. (2021). Інформаційна складова Вірмено-азербайджанського конфлікту (Другої карабаської війни). *Перспективні шляхи розвитку гуманітарних та природничих наук : матеріали наук.-практ. конф. (Ужгород, 24–25 вересня 2021 р.)*. Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 70–74. (розкриває підрозділ 2 розділу 3).

10. Kviatkovskiy R., Chmykhalo H. (2021). The Second Karabakh War (27.09–09.11.2020). *The 5th International scientific and practical conference "Science, innovations and education: problems and prospects" (December 8–10, 2021)*. Tokyo : CPN Publishing Group, 2021. P. 720–729. (розкриває підрозділ 2 розділу 3 та підрозділ 1 розділу 4).

11. Квятковський Р. В. (2023). Підготовка Азербайджану та Вірменії до Другої карабаської війни. Стисла оцінка сил та засобів сторін конфлікту. *The 5th International scientific and practical conference "Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences" (August 18, 2023)*. Cambridge : Cambridge Data Science LTD; European Scientific Platform, 2023. P. 295–296. (розкриває підрозділ 2 розділу 2).

12. Квятковський Р. В. (2023). Стисла хронологічна послідовність подій в період Другої війни у Нагірному Карабаху. *Перспективні напрямки наукових досліджень : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 серпня 2023 р.)*. Київ, 2023. С. 60–65. (розкриває підрозділ 1 розділу 3).

13. Квятковський Р. В. (2023). Російська пропаганда та дезінформація в період Другої війни в Карабасі: висновки та досвід для України. *Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (12–13 грудня 2023 р.)*. Харків, 2023. С. 105–107. (розкриває підрозділ 3 розділу 3 та підрозділ 3 розділу 4).

14. Квятковський Р. В. (2024). Історичний досвід та аспекти формування «образу перемоги» у Другій Карабаській війні. *Формування "образу перемоги" у війнах та воєнно-політичних конфліктах: сучасність та історична ретроспектива : матеріали наук.-практ. семінару (30 травня 2024 р.)*. Київ, 2024. С. 98–103. (розкриває підрозділ 2 розділу 4).

15. Kviatkovskiy R. (2025). A military-historical assessment of the Second Karabakh War: outcomes and the shift in the balance of power in the South Caucasus. *Матеріали міжнародного науково-практичного семінару "Проблематика, тенденції і перспективи розвитку воєнної науки та освіти в умовах сучасних глобальних викликів та конфліктів"* (26 листопада 2025 р.). Київ, 2025. С. 487-491. (розкриває підрозділи 1 та 3 розділу 4).

9. Недоліки дисертації:

Деталізації потребують критерії відбору джерел, зокрема доцільно чіткіше окреслити принципи включення до джерельної бази офіційних документів, матеріалів ЗМІ, аналітичних публікацій, цифрового контенту та OSINT-матеріалів, а також пояснити співвідношення між основними й допоміжними групами джерел. Це дало б змогу підвищити методологічну прозорість дослідження та полегшити подальше академічне використання зібраного матеріалу.

Рекомендується вдосконалити структурування джерельної бази шляхом більш послідовного розмежування джерел за типами, функціями та рівнем аналітичної значущості для окремих завдань дослідження. Така конкретизація зробила б логіку використання джерел більш наочною.

Доцільно також забезпечити більшу термінологічну узгодженість тексту, уніфікувавши вживання ключових понять і скорочень, особливо тих, що стосуються інформаційного протистояння, інформаційно-психологічних дій, стратегічних комунікацій, наративів і контрнативів. Це сприяло б усуненню неоднозначностей і підвищенню ясності викладу.

10. Гриф дисертації "нетаємно" надано вірно. Інформація з обмеженим доступом, що містить державну таємницю, у роботі не міститься.

УХВАЛИЛИ:

1. За оформленням, змістом, об'ємом, актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, науковою та практичною цінністю зданих результатів дисертація Р.В. КВЯТКОВСЬКОГО відповідає вимогам освітньо-наукової програми 032 Історія та археологія та "Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 та оформлена у відповідності до вимог наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. "Про затвердження вимог до оформлення дисертації" (зі змінами).

У тексті дисертації та публікаціях у яких викладені основні наукові результати роботи не виявлено ознак академічного плагіату. Усі подані до дисертації наукові праці повною мірою розкривають отримані в дисертації наукові результати та не містять повторів результатів досліджень.

2. Рекомендувати дисертацію Р.В. КВЯТКОВСЬКОГО до захисту у разовій спеціалізованій вчентій раді.

3. Рекомендувати вчентій раді Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду дисертації Р.В. КВЯТКОВСЬКОГО у наступному складі:

Голова разової спеціалізованої вченої ради: доктор історичних наук, професор, полковник КУЦЬКА Олеся Миколаївна, начальник кафедри історії Інституту психологічної підтримки персоналу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Рецензент: доктор історичних наук, професор ВИЗДРИК Віталій Степанович, професор кафедри історії Інституту психологічної підтримки персоналу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Рецензент: кандидат історичних наук, ПЛАЗОВА Тетяна Іванівна, доцент кафедри історії Інституту психологічної підтримки персоналу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Офіційний опонент: доктор політичних наук, професор БАДЕР Антон Васильович, професор кафедри політології і міжнародних відносин, факультету соціальних і гуманітарних наук ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка".

Офіційний опонент: кандидат історичних наук, МАЛИК Ірина Романівна, доцент кафедри політології та міжнародних відносин інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету "Львівська політехніка".

Результати голосування присутніх на засіданні за затвердження висновку:
за – 18 (з них 13 – члени кафедри історії),

проти – немає,

утрималися – немає.

В тому числі фахівців, які мають науковий ступінь зі спеціальності здобувача:

за – 15 (з них 11 – члени кафедри історії),

проти – немає,

утрималися – немає.

Секретар структурного підрозділу
кандидат історичних наук Наталія КРАВЕЦЬ
(науковий ступінь, вчене звання, підпис, ініціали, прізвище)

04.04. 2026 року

Керівник структурного підрозділу
Начальник кафедри історії Інституту психологічної підтримки персоналу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
Доктор історичних наук, професор
полковник Олеся КУЦЬКА
(повне найменування, науковий ступінь, вчене звання, підпис, ініціали, прізвище)

Підпис полковника КУЦЬКОЇ О.М. засвідчую.

Тимчасово виконуючий обов'язки заступника начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного з наукової роботи

Кандидат історичних наук, старший дослідник
полковник Володимир ЗАБОЛОТНЮК
(повне найменування, науковий ступінь, вчене звання, підпис, ініціали, прізвище)

04.04. 2026 року